

ESF VAHENDITEST RAHASTATAVA TÄISKASVANUTE TÄIENDUSKOOLITUSE ÕPPEKAVA

1. Üldandmed

Õppeasutus:	Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskool
Õppekava nimetus: (venekeelsetel kursustel nii eesti kui vene keeles):	Helmestikand ja selle tikandi kasutamine nahast koti kaunistamisel
Õppekavarühm: (täiendus- koolituse standardi järgi)	Käsitöö
Õppekeel:	Eesti keel

2. Koolituse sihtgrupp ja õpiväljundid

Sihtrühm ja selle kirjeldus ning õppe alustamise nõuded. *Ära märkida milliste erialaoskuste, haridustaseme või vanusegrupi inimestele koolitus on mõeldud ning milline on optimaalne grupi suurus; ära tuua kas ja millised on nõuded õpingute alustamiseks.*

Sihtrühm:

- omab vähemalt põhiharidust
- üks elatusallikas on käsitöö valdkonnast
- oskab vähemalt algtasemel tikkida
- eelistatud vanus 50+

Grupi suurus kuni 12 inimest

Õppe alustamise nõuded:

Õppima võib asuda isik, kes omab vähemalt põhiharidust. Koolitused on mõeldud täiskasvanutele, kes ei õpi kutseõppeasutuses, rakenduskõrgkoolis või ülikoolis tasemeõppes.

Õpiväljundid. *Õpiväljundid kirjeldatakse kompetentsidena, mis täpsustavad, millised teadmised, oskused ja hoiakud peab õppija omandama õppeprotsessi lõpuks.*

- Omab ülevaadet Eesti etnograafilistest helmestikandiga esemetest;
- tikib klaashelmeid tehnoloogiliselt õigete võtetega üksikuna, niidile aetud helmereana, aluspinda katva tikandina ja alusvõrgule;
- valmistab etnograafilistest kottidest inspireeritud nahast koti kavandi ja tööjoonise;
- õmbleb kavandi alusel korrektselt ja tehnoloogiliselt õigete võtetega helmestikandiga kaunistatud nahast koti, arvestades kvaliteedinõuetega;
- kasutab ergonoomilisi ja ohutuid töövõtteid, järgib töövahendite kasutamishandlaid ning säästlikku materjali kasutamist.

Õpiväljundite seos kutsestandardi või tasemeõppe õppekavaga. *Tuua ära vastav kutsestandard ning viide konkreetsetele kompetentsidele, mida koolitusega saavutatakse.*

Tekstiilkäsitöö sell, tase 4

B.2.1 Tekstiilist käsitööesemete valmistamine

1) visandab oma idee ja/või loeb etteantud kavandeid;

2) koostab etteantud eseme või kavandi põhjal töö käigu/juhendi koos täiendavate lisadega (skeemid, lõiked või joonised);

3) valib vajalikud materjalid ja tarvikud, arvestades materjalide kuluga;

5) valmistab tööülesandest lähtuvalt ette vajalikud materjalid ja tarvikud;

6) järgib materjalikasutuses säästlikkuse ja keskkonnahoiu põhimõtteid;

8) valib välja sobivad töövahendid ja seadmed, kasutades vajadusel spetsialisti abi;

- 9) kontrollib seadmete ja tööriistade korrasolekut, vajadusel korraldab lihtsamat hooldust;
- 10) valmistab tööjoonise alusel eseme, kasutades sobivaid tööriistu, -vahendeid ja materjale;
- 11) töötab seadmete ja tööriistadega turvaliselt ja ergonoomiliselt;
- 12) järgib seadmete, töövahendite ja -riistade kasutamisyhundeid ning hooldusnõudeid.

Valitav kompetents B.2.5 Tikandi kavandamine ja tikkimine

Tegevusnäitajad:

- 1) teeb kavandi, valib tikkimistehnika, teeb eeltöö ja valmistab tikandi käsitsi;
- 2) koostab tikitud eseme järgi tööjoonise

Nahkkäsitöö valmistaja, tase 4 Kohustuslikud kompetentsid

B.2.1 Nahast käsitööesemete valmistamine

Tegevusnäitajad:

- 1) visandab ja koostab tööjoonise, loeb etteantud kavandeid ja tööjooniseid;
- 2) planeerib etteantud eseme või kavandi põhjal töö käigu koos täiendavate lisadega (möödistused, lõiked või joonised);
- 5) valmistab tööülesandest lähtudes ette materjalid ja tarvikud;
- 6) järgib materjalikasutuses säästlikkuse ja keskkonnanahoiu põhimõtteid;
- 7) planeerib tööde järjekorra;
- 8) seab valmistusprotsessist lähtudes sisse ohutu ja käepärase töökoha ning hoiab selle puhta ja korras;
- 9) valib välja sobivad töövahendid ja seadmed, kasutades vajadusel spetsialisti abi;
- 10) kontrollib seadmete ja tööriistade korrasolekut, vajadusel korraldab lihtsamat hooldust;
- 11) töötab seadmete ja tööriistadega turvaliselt ja ergonoomiliselt;
- 12) järgib seadmete, töövahendite ja -riistade kasutamisyhundeid ning hooldusnõudeid;
- 13) teeb juurdelõikuse;
- 14) õhendab nahka noa või masinaga;
- 16) ühendab detailid õmblemise, põimimise, liimimise, neetimise teel, kasutades sobivaid tööriistu, -vahendeid ja materjale;

Valitavad kompetentsid B.2.3 Aksessuaaride valmistamine

Tegevusnäitajad:

- 1) valib eesmärgist lähtudes sobivad nahamaterjalid ja vajalikud furnituurid;
- 2) järgib tööde tegemise järjekorda, mis oleneb valmistatava eseme konstruktsioonist (nt voodriga või voodrita);
- 3) kasutab abimaterjale (nt tugevdus, tekstiil, papp, plastik, nöör), lähtudes valmistatavast esemest ja nahamaterjalist;
- 4) valib ja kasutab eesmärgipäraselt naha-, lõike- ja õmblustööks vajalikke töövahendeid;
- 5) teeb eeltööd: valmistab lõiked, paigutab lõiked nahale otstarbekalt ja ökonoomselt (arvestades nahatopograafiat), teeb juurdelõikuse ja vajadusel õhendab, töötleb või värvib nahka;
- 6) valib detailide ühendamise võimalused (nt põime, käsiõmblus) ja materjalid (niit, nahkpõimepael jm), ühendab detailid ja kinnitab vajadusel furnituurid;
- 7) viimistleb esemeid (nt peidab nahapinna defekte).

Põhjendus. *Tuua põhjendus koolituse sihtrühma ja õpiväljundite valiku osas*

Koolitus võimaldab käsitööga tegelevatel ettevõtjatel oma tehnoloogilisi oskusi täiendada ja seeläbi oma ettevõtte tootearenduses kasutada toodete kannustamiseks ka helimestikandit. See on traditsiooniline käsitöetehnoloogia, millega on ajalooliselt rõivad kaunistanud nii meil kui mujal Euroopas. Koolitusel osaleja saab ettekujutuse, kuidas kasutada helimestikandit koos naturaalse nahaga, luues omanäolisi kotte ja aksessuaare. Omandatud oskused suurendavad õppijate konkurentsivõimet tööturul, samuti on nad konkurentsivõimelisemad oma käsitöötoodangut müües, sest nende tootevalik on laiem.

Õpiväljundid on valitud kutsestandardi Tekstiilkäsitöö sell, tase 4 ja

Nahkkäsitöö valmistaja, tase 4 põhjal, et osalejad saaksid ühelt poolt oskused helimestikandi valmistamiseks ning teiselt poolt ettekujutuse nii naha töötlemise algoskustest kui aksessuaaride valmistamise valitava kompetentsi õpiväljunditest.

3. Koolituse maht

Koolituse kogumaht akadeemilistes tundides:	60
Kontaktõppe maht akadeemilistes tundides:	42
sh auditoorse töö maht akadeemilistes tundides: (õpe loengu, seminari, õppetunni või koolis määratud muus vormis)	8
sh praktilise töö maht akadeemilistes tundides: (õpitud teadmiste ja oskuste rakendamine õppekeskkonnas)	34
Koolitaja poolt tagasisidestatava iseseisva töö maht akadeemilistes tundides:	18

4. Koolituse sisu ja õppekeskkonna kirjeldus ning lõpetamise nõuded

Õppe sisu ja õppekeskkonna kirjeldus. *Tuua sisu peamised teemad ja alateemad sh eristada auditoorne ja praktiline osa. Esitada õpiväljundite saavutamiseks vajaliku õppekeskkonna lühikirjeldus. Loetleda kursuse kohustuslikud õppematerjalid (nt õpikud vmt) kui need on olemas. Kui õppijalt nõutakse mingeid isiklikke õppevahendeid, tuua ka need välja.*

Õppe sisu:

Teemad ja alateemad:

1. Ülevaade erinevatest Eesti tekstiilipärandi helmestikandi näidetest. Auditoorne töö 2 tundi.
2. Tikandiks sobivad materjalid ja töövahendid. Auditoorne töö 1 tund
3. Helmestikandi erinevad töövõtted. Praktiline töö 6 tundi, iseseisev töö 2 tundi
 - 3.1. Üksikute helmeste tikkimine.
 - 3.2. Niidile aetud helmereaga tikkimine.
 - 3.3. Aluspinda kattev tikand.
 - 3.4. Tikand alusvõrgule.
4. Ettevalmistustööd tikkimiseks. Auditoorne töö 1 tund, praktiline töö 1tund.
5. Helmestikand taimse või figuraalse ornamendiga. Auditoorne töö 1 tund, praktiline töö 5 tundi, iseseisev töö 4 tundi.
6. Helmestikand geomeetrilise ornamendiga alusvõrgule. Auditoorne töö 1 tund, praktiline töö 6 tundi, iseseisev töö 8 tundi
7. Alusvõrgule teostatud tikandiga nahast koti õmblemine. Auditoorne töö 2tundi, praktiline töö 16 tundi, iseseisev töö 4 tundi
 - 7.1. Etnograafiliste kottide valmistamisel kasutatud materjalid ja nende kombineerimine.
 - 7.2. Koti õmblemise tehnoloogiad ja töövõtted.
 - 7.3. Nahast koti kavandamine ja valmistamine.

Õppekeskkonna kirjeldus: Koolituse läbiviimiseks on vajalik esiltustehnikaga varustatud õppeklass, tikkimiseks sobiva valgustusega õppeklass, naha töötlemiseks sobilikud töölaud, erineva paksusega loomanahad, nahanõelad, erinevad linased niidid ja nõõrid, auguraud, haamer, joonlaud, kummiliim, liivapaber, kinnitusvahendid, noad, naaskel, käärid, pintsetid, sõrmkübar, lõikelauad, riidevärvid, õhendamise töövahendid, needid, trukid, kruvinupud, villane kangas, mesilasvaha, pintsliid, šabloonid, švammid.

Nõuded õppe lõpetamiseks, sh hindamismeetodid ja –kriteeriumid. *Nõutav on vähemalt 70% kontakttundides osalemine ja õpiväljundite saavutamise hindamine. Õppijale väljastatakse õppe lõpetamise nõuete täitmisel tunnistus.*

Õpingute lõpetamiseks õpilane:

- demonstreerib erinevate tehnoloogiatega helmestikandi tikkimist;
- teostab ühe tikandi taimse või figuraalse ornamendiga;
- teostab ühe tikandi alusvõrgule;
- koostab kavandatud koti teostamiseks vajaliku töökäigu ja arvestab töö teostamiseks vajaliku materjalikulu;
- õmbleb kavandi alusel sobivat tehnoloogiat kasutades nahast koti, kasutab ergonomilisi ja ohutuid töövõtteid, arvestab kvaliteedinõuetega ning kasutab materjali säästlikult;
- esitleb valminud tikandeid ja õmmeldud kotti;

Hinnatakse mitteeristavalt. Õppija peab osalema koolitusel vähemalt 70% ulatuses kontakttundidest. Koolituse läbinutele väljastatakse tunnistus

5. Koolitaja andmed

Koolitajate andmed.

Triin Hellat, lõpetanud Tartu Kõrgema Kunstikooli nahadisaini ja restaureerimise eriala ning Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskooli tekstiilkäsitöö eriala, Rahvakunsti- ja käsitöömeister tekstiili alal 4. tase. Töötanud disaineri ja restauraatorina. Hetkel õpib Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia pärandtehnoloogia magistriõppes ning tegutseb ettevõtja ja koolitajana.

Ingrid Uus, lõpetanud Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemias rahvusliku tekstiili eriala (2004). Rahvakunsti- ja käsitöömeister tekstiili alal 6. tase. Alates 2008. aastast Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskoolis käsitöö õppekavarühmas kutseõpetaja.

Õppekava koostaja:

/ees- ja perenimi, amet, e-mail/

Ingrid Uus

Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskooli käsitöö õppekavarühma koordinaator

uus.ingrid@gmail.com